

Wat te doen als de FIOD/SIOD op de stoep staat?

Praktisch 10-stappenplan

Het kan u ook overkomen: plotseling twee opsporingsambtenaren van de FIOD of de SIOD op de stoep. Het schrikbeeld van iedere ondernemer. Het is goed om dan te weten wat uw rechten en plichten zijn. Wat u wel, maar vooral ook wat u niet moet doen. Aan de hand van dit stappenplan bent u in ieder geval goed voorbereid.

Waar staat de FIOD/SIOD voor?

FIOD-ECD, de Fiscale Inlichtingen- en Opsporingsdienst - Economische controledienst, is een onderdeel van de Belastingdienst. Als de Belastingdienst fraude vermoedt, wordt de zaak voorgelegd aan de FIOD. Is er inderdaad sprake van fraude, dan zal de FIOD in overleg met het Openbaar Ministerie besluiten om een strafrechtelijk opsporingsonderzoek in te stellen.

De afkorting SIOD staat voor Sociale Inlichtingen- en Opsporingsdienst. Dit is een onderdeel van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. De SIOD heeft als doel de strafrechtelijke handhaving van de wet- en regelgeving op het terrein van werk en inkomen.

Het 10-stappenplan

Stap 1: zorg voor duidelijke instructies bij de receptie

De opsporingsambtenaren zullen zich als eerste melden bij de receptie. Wat moet uw receptionist(e) in dat geval doen?

- Vraag de ambtenaren wie ze zijn, wat ze komen doen en voor wie ze komen.
- Laat de ambtenaren plaatsnemen in een wachtruimte. Dit is bij voorkeur een ruimte waar geen of zo weinig mogelijk documenten aanwezig zijn.
- Beantwoord geen vragen.
- Neem contact op met de leidinggevende.

Stap 2: maak kennis en verzamel informatie

Voordat u zelf met de opsporingsambtenaren in contact treedt, is het verstandig om een (bij voorkeur fiscaal strafrecht gespecialiseerde) advocaat te raadplegen. Sta de ambtenaren vervolgens altijd met z'n tweeën te woord. Vraag naar de naam, functie en legitimatie. Noteer de verstrekte gegevens en maak een kopie van het legitimatiebewijs. Krijgt u hiervoor geen toestemming, neem dan alle gegevens van het legitimatiebewijs (zoals het BOA-nummer) over.

Stap 3: teken protest aan

Vraag waar de opsporingsambtenaren voor komen. Bent u zelf verdachte, is een klant van uw bedrijf verdacht of wellicht een medewerker? Protesteer in ieder geval tegen het binnentreden van de ambtenaren en verzoek om de wettelijke grondslag.

Stap 4: beroep u op uw zwijgrecht

Komen de opsporingsambtenaren om u of een medewerker te verhoren, zorg dan dat u een duidelijk antwoord krijgt op de volgende vragen:

- Word ik verhoord als verdachte of als getuige?
- Indien als verdachte: van welk strafbaar feit word ik verdacht?
- Indien als getuige: wie is verdachte en van welk strafbaar feit?

U bent niet verplicht om te antwoorden op vragen van de opsporingsambtenaren. Bent u verdachte, beroep u dan ook op uw zwijgrecht en geef aan dat u eerst uw advocaat wilt bellen. Laat u niet verleiden tot het afleggen van een verklaring: alles wat u zegt kan immers later tegen u worden gebruikt.

Ook als getuige bent u niet verplicht om te antwoorden op vragen van de opsporingsambtenaren. Een rechter kan u echter wel tot spreken verplichten. Ook is het belangrijk te weten dat u als getuige niet kunt worden aangehouden voor verhoor.

Stap 5: houd het bij de feiten

Als u toch een verklaring wilt afleggen, beperk u dan tot de feiten. Antwoord alleen als u zeker weet dat iets juist is en geef bij twijfel geen antwoord. Van uw verklaring wordt altijd proces-verbaal opgemaakt. Teken dit alleen als u het met alles in het proces-verbaal eens bent.

Stap 6: protesteer tegen een vordering tot uitlevering van stukken

Meestal komen de opsporingsambtenaren niet alleen voor een verhoor. Vaak zijn zij ook op zoek naar bepaalde stukken. De vordering tot uitlevering van stukken kan zowel schriftelijk als mondeling geschieden. Vraag de opsporingsambtenaren in ieder geval om een schriftelijk bevel tot uitlevering van stukken. Is de vordering mondeling gedaan, vraag dan om een afschrift van het proces-verbaal. Teken altijd protest aan tegen uitlevering van stukken, met name als uw bedrijf als verdachte is aangemerkt. Volgens de Europese rechtspraak kan een verdachte namelijk niet gedwongen worden om aan zijn eigen veroordeling mee te werken.

Stap 7: verzoek om een redelijke termijn

Vraag om een redelijke termijn van minstens enkele dagen om aan de vordering te kunnen voldoen. Op die manier heeft u de gelegenheid om de vordering juridisch te laten toetsen door uw advocaat.

Stap 8: maak kopieën

Verstrek alleen die stukken die ook daadwerkelijk gevorderd worden. Maak van al deze stukken kopieën. Als dit om wat voor reden dan ook niet mogelijk is, verzoek dan (nadien) om een afschrift van de uitgeleverde stukken.

Stap 9: protesteer tegen een doorzoeking

Opsporingsambtenaren hebben de bevoegdheid om elke plaats te betreden. Daarbij mogen voorwerpen in beslag worden genomen. Hiertegen moet u altijd protest aantekenen. Er is een verschil tussen zoekend rondkijken en doorzoeken. Doorzoeken kan namelijk alleen als dit onder leiding van de (hulp-)officier van justitie of de rechter-commissaris geschiedt. Stel daarom altijd de volgende vragen:

- Wie is verdachte en van welk strafbaar feit?
- Wat is de functie van de ambtenaar?
- Op grond van welke bevoegdheid treedt de ambtenaar binnen/worden voorwerpen in beslag genomen?
- Wordt onder leiding van de officier van justitie of de rechter-commissaris binnengetroten?

Als blijkt dat de opsporingsambtenaren alleen zoekend mogen rondkijken, mogen zij geen kasten en/of laden openen. Zorg er dan ook voor dat alle dossiers en andere belangrijke papieren in kasten zijn opgeborgen en dat bureaus zijn opgeruimd. Hebben de opsporingsambtenaren de bevoegdheid om te doorzoeken, dan mogen zij wel kasten en laden openen om daarin onderzoek te plegen. Neem bij een doorzoeking altijd contact op met uw advocaat en vraag de ambtenaren te wachten totdat uw advocaat erbij kan zijn.

Stap 10: protesteer tegen een inbeslagneming

Willen de opsporingsambtenaren voorwerpen in beslag nemen, hanteer dan de volgende regels:

- Volg met twee personen de inbeslagneming.
- Beantwoord tijdens de inbeslagneming geen inhoudelijke vragen.
- Op bepaalde documenten kan een afgeleid verschoningsrecht rusten indien bijvoorbeeld in opdracht van een advocaat is gewerkt. Wijs de opsporingsambtenaren hier dan ook op.
- Haal, als het u verstandig lijkt, de door de ambtenaren gevraagde stukken zelf op.

- Verstrek alleen kopieën of probeer in ieder geval van de in beslag genomen voorwerpen zelf kopieën te maken.
- Probeer een afspraak te maken over de datum waarop de stukken terugkomen.
- Vraag om een lijst van de in beslag genomen voorwerpen.
- Maak tijdens de inbeslagneming aantekening van de in beslag genomen voorwerpen.
- Protesteer tegen de inbeslagneming.

Tot slot

Wij hopen natuurlijk dat u nooit te maken krijgt met de FIOD of de SIOD. Mocht het u toch overkomen, volg dan het stappenplan. Op die manier trekt u de regie van het bezoek naar u toe en krijgt u geen spijt van gedane uitlatingen of ten onrechte verstrekte informatie.